

ВИТЯГ З

«Положення про систему управління ризиками ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

«АРТЕЛЬ-ФІНАНС»».

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Рішенням Загальних зборів учасників

Товариства з обмеженою відповідальністю

«АРТЕЛЬ-ФІНАНС»

(протокол № 6/н від 01.12.2025 р.)

Розділ 4. Стратегія управління ризиками

4.1. Управління ризиками професійної діяльності Товариства являє собою постійний процес передбачення і нейтралізації їх негативних фінансових наслідків, пов'язаний з їх ідентифікацією, оцінкою, профілактикою і мінімізацією негативних наслідків. СУР являє собою частину загальної стратегії Товариства, яка полягає в розробці заходів по нейтралізації можливих фінансових наслідків ризиків, пов'язаних із здійсненням різноманітних аспектів професійної діяльності Товариства.

4.2. СУР в Товаристві включає управління ризиками, що пов'язані з професійною діяльністю Товариства.

4.3. При провадженні своєї діяльності Товариство наражається на такі основні ризики:

1) кредитний ризик (ризик контрагента) – ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів Товариства внаслідок того, що контрагент не зможе виконати свої договірні зобов'язання перед таким Товариством;

2) ризик концентрації – ризик виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів через значне інвестування в одну галузь, одну географічну зону, один вид активу, одного контрагента або групу пов'язаних контрагентів;

3) ринкові ризики – ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів Товариством внаслідок несприятливої зміни ринкової вартості фінансових інструментів у зв'язку з коливаннями цін на чотирьох сегментах фінансового ринку, чутливих до зміни відсоткових ставок: ринку боргових цінних паперів, ринку пайових цінних паперів, валютному ринку і товарному ринку. Ринкові ризики включають:

- процентний ризик портфелю Депозитарної установи, пов'язаний з негативними наслідками коливання процентних ставок на інструменти, що знаходяться в портфелі професійного учасника;

- пайовий (фондовий) ризик, пов'язаний з негативними наслідками коливання цін на пайові цінні папери та деривативні фінансові інструменти, базовим активом яких є такі цінні папери, а також інші фінансові інструменти з нефіксованим прибутком;

- валютний ризик, пов'язаний з негативними наслідками коливання курсів іноземних валют та золота;

- товарний ризик, пов'язаний з негативними наслідками змін ринкової вартості товарів, в тому числі дорогоцінних металів, та коливань цін на деривативні фінансові інструменти, базовим активом яких є товари;

4) операційні ризики – ймовірність виникнення збитків або додаткових витрат, або недоотримання запланованих доходів у Товариства внаслідок неадекватних або незадовільно організованих внутрішніх процесів, дій працівників чи функціонування систем такого Товариства, а також внаслідок впливу зовнішніх подій (крім стратегічного ризику). Операційні ризики включають:

- ризик персоналу, пов'язаний з діями або бездіяльністю працівників Депозитарної установи, включаючи допущення помилки при проведенні операції, здійснення неправомірних операцій (в тому числі шахрайство), пов'язане з недостатньою кваліфікацією (ризик некомпетентності) або із зловживаннями чи бездіяльністю персоналу, перевищення повноважень, розголошення інсайдерської та/або конфіденційної інформації, зокрема, внаслідок недостатньої мотивації (ризик мотивації);

- інформаційний ризик – ймовірність настання несприятливих наслідків, викликані неадекватними або незадовільно організованими внутрішніми процесами інформаційного обміну та зберігання інформації, недосконалою роботою інформаційних технологій, систем та процесів обробки інформації або їх недостатнім захистом, включаючи збій у роботі програмного та/або технічного забезпечення, обладнання, інформаційних систем, засобів комунікації та зв'язку, порушення цілісності даних та носіїв інформації, несанкціонований доступ до інформації сторонніх осіб, загроза доступності інформації та інше, що може призвести до виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів Товариства;

- юридичний ризик – ризик, пов'язаний з ймовірністю виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів Депозитарної установи внаслідок застосування до неї неочікуваних санкцій за недотримання вимог законодавства через можливість їх неоднозначного тлумачення або унаслідок визнання з тих самих причин недійсними умов договору;

5) стратегічний ризик – ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів у Товариства внаслідок неправильних рішень осіб, які здійснюють управлінські функції та/або неадекватного реагування на зміни в бізнес-середовищі;

6) ризики ліквідності – ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів у Товариства внаслідок того, що активи Товариства не можуть бути перетворені у ліквідну форму для забезпечення виконання своїх зобов'язань;

7) ризик надмірного левериджу – ризик, що виникає через зменшення власних коштів Депозитарної установи, яке відбувається внаслідок визнання отриманих та/або очікуваних збитків відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності;

8) комплаєнс - ризики, до яких також належать:

- AML/CFT ризик – ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів у Товариства внаслідок порушення або недотримання вимог законів, нормативно-правових актів, правочинів, прийнятої практики, внутрішніх документів у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню)

доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;

- ризик зміни законодавства – ризик виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів у Товариства, обумовлений змінами законодавства. Ризик зміни законодавства входить до зовнішніх ризиків;

9) ризик втрати ділової репутації (ризик репутації) – ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів у Депозитарної установи внаслідок виникнення у суспільстві несприятливого сприйняття такої Депозитарної установи, зокрема фінансової стійкості, якості послуг, що надаються Установою, або її діяльності в цілому, що може бути наслідком реалізації інших ризиків;

10) ризик банкрутства - ризик неможливості продовження діяльності Товариства, який може виникнути при погіршенні фінансового стану Товариства, виникненні збитків від його діяльності внаслідок перевищення витрат над доходами;

11) зовнішні ризики:

- системний ризик – ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів у значної кількості професійних учасників, яка обумовлена неможливістю виконання ними своїх зобов'язань у зв'язку з невиконанням (несвочасним виконанням) зобов'язань одним професійним учасником внаслідок реалізації у нього кредитного ризику, ризику ліквідності або іншого ризику. Системний ризик несе загрозу порушення діяльності всієї фінансової системи;

- ризик зміни законодавства (належить до комплаєнс-ризиків);

13) залишковий ризик – ризик, що залишається після вжиття Товариством передбачених внутрішніми документами заходів з мінімізації кредитного ризику внаслідок того, що такі заходи виявилися менш ефективними ніж очікувалося.

4.4. Депозитарна установа може використовувати, зокрема, такі методи оцінки ризиків:

1. Комплексний метод оцінки ризиків: ризик може вимірюватися в абсолютних і відносних величинах. Визначаючи величину ризику в абсолютному вираженні, Товариство використовує спрощений підхід. Його сутність полягає у тому, що оцінюється ступінь впливу ризику на основні показники роботи Товариства. Після цього робиться висновок про доцільність прийняття даного ризику і здійснення даного виду діяльності.

2. Систематичний метод оцінки ризику. Систематичний ризик оцінюється коефіцієнтом «В», що визначає рівень коливань у результатах діяльності галузі стосовно результатів діяльності ринку чи всієї економіки. Товариство може використовувати цей метод для оцінки того, наскільки очікуваний дохід за конкретним видом акцій компенсує ризикованість вкладень у ці акції. Коефіцієнт «В» використовується також при прийнятті рішень щодо вкладення інвестицій у певну галузь економіки. За допомогою цього коефіцієнта оцінюються результати роботи емітента чи галузі з усім ринком.

3. Статистичні методи. Сутність статистичних методів оцінки ризиків полягає у визначенні вірогідності виникнення втрат на основі статистичних даних попереднього періоду і встановленні області (зони) ризику, коефіцієнту ризику тощо. Можливе застосування наступних статистичних методів:

- оцінка вірогідності виконання,
- аналіз вірогідного розподілу потоку платежів,
- імітаційне моделювання ризиків, тощо.

4. Аналітичні методи дозволяють визначити вірогідність виникнення втрат на основі математичних моделей і використовуються в основному для аналізу ризику інвестиційних та інноваційних проєктів.

Можливе використання таких методів, як аналіз чутливості, метод коректування норми дисконту з врахуванням ризику, метод еквівалентів, метод сценаріїв та інші.

5. Метод оцінки фінансової стійкості (аналізу доцільності витрат) ґрунтується на оцінці фінансової стійкості Товариства та на ідентифікації на цій основі потенційних зон ризику.

Можуть бути застосовані два різновиди методу:

1) фіксація фінансового стану Товариства (оцінка фінансової стійкості);
2) зіставлення фінансової стійкості Товариства до і після впровадження аналізованої угоди (проєкту) (оцінка доцільності витрат). Віднесення фактичного або прогнозованого (у результаті укладення угоди або впровадження проєкту) стану Товариства до однієї з областей фінансової стійкості (нестійкості), і відповідно, областей ризику, виконується на основі аналізу достатності оборотних коштів (власних або позикових) для формування запасів і покриття витрат, пов'язаних з виконанням розглянутих видів діяльності (проєктів).

6. Нормативний метод базується на використанні системи пруденційних нормативів та фінансових коефіцієнтів, таких як коефіцієнт ліквідності, коефіцієнт заборгованості, коефіцієнт автономії, коефіцієнт маневреності, коефіцієнт імобілізації, коефіцієнт покриття.

Система пруденційних нормативів Товариства складається з наступних показників, що передбачені нормативно-правовим актом НКЦПФР, та використовуються для вимірювання та оцінки ризиків професійної діяльності Товариства:

- розмір регулятивного капіталу (капітал, який Товариство може використовувати для покриття негативних фінансових наслідків реалізації ризиків, що виникають при провадженні нею професійної діяльності на ринках капіталу);

- норматив адекватності регулятивного капіталу відображає наявність у Товаристві достатнього капіталу для покриття збитків, що можуть виникнути внаслідок реалізації основних ризиків її діяльності;

- норматив адекватності капіталу першого рівня відображає рівень достатності в Товаристві капіталу першого рівня, який є найбільш сталою складовою регулятивного капіталу, для покриття збитків, що можуть виникнути внаслідок реалізації основних ризиків діяльності Товариства;

- коефіцієнт фінансового левериджу відображає кількість залучених коштів, що припадає на одиницю власних коштів Товариства, та характеризує забезпеченість заборгованості Товариства її власним капіталом, а також її залежність від залучених коштів;

- коефіцієнт абсолютної ліквідності відображає частину поточних зобов'язань, які Товариство зможе погасити негайно, та характеризує достатність високоліквідних активів Товариства для того, щоб терміново ліквідувати її поточну заборгованість;

- норматив концентрації кредитного ризику встановлює обмеження кредитного ризику Товариства, що може виникнути внаслідок невиконання своїх зобов'язань окремим її контрагентом.

4.5. Організація та здійснення заходів з управління ризиками (обробка ризиків) – визначення Товариством правил, підходів, показників та лімітів (допустимих меж) для

ризиків, інструментарію оцінювання та заходів щодо управління кожним видом ризику (запобігання (уникнення), прийняття (утримування), зменшення (мінімізації) або оптимізації впливу ризиків, їх розподілу з іншими особами).

Заходи управління ризиками (обробки ризиків) в Товаристві включають:

- уникнення ризику шляхом прийняття рішення не розпочинати чи не продовжувати діяльність, в результаті якої виникає ризик (у тому числі відмова від ризикової операції чи активу);

- прийняття (утримування) ризику (за умов, коли ризик може бути компенсований очікуваним прибутком (доходом)) чи збільшення схильності до ризику;

- зниження (зменшення, у тому числі мінімізацію) ризику — вжиття заходів, які сприяють зменшенню або повному усуненню ймовірності виникнення ризиків та/або їх впливу, включаючи диверсифікацію, лімітування ризикових позицій, хеджування.

4.6. Моніторинг та контроль ризиків – процес систематичного нагляду за ризиками Товариства, за системою і процесом контролю та управління ризиками з метою виявлення відхилень від їх прийнятного рівня та/чи ефективності, який включає:

- перевірку дотримання встановлених лімітів чи якісних критеріїв ризиків;
- забезпечення недопущення виконання Товариством та/або її контрагентами дій (операцій), які порушують встановлені ліміти чи критерії;

- здійснення комплексу заходів, що попереджають настання ризикових подій або мінімізують їх вплив;

- перевірку виконання заходів з обробки ризиків та оцінку їх ефективності впродовж здійснення Товариством професійної діяльності;

4.7. Товариство визначає ефективність СУР та оцінює методики, інструменти, підходи та механізми, які використовуються Товариством для ідентифікації, вимірювання, оцінювання та контролю ризиків на предмет адекватності поточним внутрішнім та зовнішнім умовам діяльності Товариства і вимогам чинного законодавства України та, у випадку необхідності, коригує їх із метою поліпшення управління ризиками у Товаристві.